

cza bogatych przeżyć nie tylko estetycznych, ale także i głębokich refleksji, zmuszających do ubogacenia swego intelektualnego i wewnętrznego życia. Ks. T. Brzegowemu należy się za tę pracę nie tylko uznanie, ale także i szczerą wdzięczność.

Kraków

Ks. STANISŁAW GRZYBEK

PRZEGLĄD PUBLIKACJI O MOJŻESZU

1. IWAN FRANKO, *Mojżesz*, przeł. J. Litwiniuk, Wyd. Burchard Edition i ZW Tyrsa, Warszawa 1993.

J. Litwiniuk przetłumaczył poemat jednego z największych poetów ukraińskich, Iwana Franki (1856—1916). Poemat ten został napisany w 1905 r. we Lwowie, a po raz pierwszy przełożony na język polski w 1913, po czym niemal całkowicie zapomniany. Jest to poemat poetycki oparty na Biblii, na dziejach Mojżesza, przedstawiający dzieje narodu, oczywiście najpierw ukraińskiego, ale także wielka metafora Narodzin Narodu, a więc może odnosić się do każdego narodu walczącego o wolność. Utwór Franki, choć napisany po ukraińsku, zawdzięcza wiele poezji młodopolskiej, z którą autor spotykał się we Lwowie, znając świetnie język polski i przyjaźniąc się z polskimi poetami owych czasów, zwłaszcza z Kasprowiczem. Nowemu przekładowi poematu na język polski towarzyszą godne uwagi ilustracje znanej malarki Wisny Lipszyc.

2. EDMOND FLEG, *Mojżesz w opowieściach mędrców*. Przeł. z franc. U. Grajczyk i R. Szmydki OMI, Wyd. Kerygma, Lublin 1994.

Edmond Fleg to literacki pseudonim Edmonda Flegenheimera (1877—1964), który będąc Żydem pochodzenia niemieckiego przyjął obywatelstwo francuskie. Jego twórczość literacka opierała się na literaturze targumicznej, czerpiąc z niej inspiracje i motywy. *Mojżesz w powieściach mędrców* z roku 1956 jest literackim opracowaniem i przetworzeniem (parafrazą parafraz) tekstów Talmudu dotyczących dziejów Mojżesza. Utwór z pogranicza dokumentacji narratorów Talmudu i fikcji literackiej autora, próbuje uzupełnić egzegezę krytyczną historii Mojżesza. Można by go określić jako literacki midrasz biblijnych midraszów.

3. JOSÉ H. PRADO FLORES, *Mojżesz. Poza pustynię*. Przeł. A. Wawrykiewicz, Wyd. Kairos, Wrocław — Kraków 1994.

José H. Prado Flores, Meksykanin z pochodzenia, jest świeckim moderatorem ruchu odnowy charyzmatycznej w Meksyku, którego 25 książek na temat ewangelizacji i odnowy cieszy się dużym powodzeniem. Sygnalizowana książka jest próbą religijnego odczytania „w Duchu” — jak postuluje Sobór Watykański II — z kart Pisma świętego życia i dzieła Mojżesza. Podtytuł „poza pustynię” nawiązuje do wyrażenia w Wj 3,1 *'ahar hamidbar* i oznacza, że Mojżesz był w stanie odrzucić schematy życia i pójść „poza pustynię”, tzn. poza sferę swoich przyzwyczajęń i dotychczasowego stylu życia. Książka do medytacji nad Biblią na przykładzie Mojżesza, który z natchnionych kart Pisma przemawia i dzisiaj do nas, podobnie jak w sferze sztuki ów wykuty w marmurze przez Michała Anioła.

Kraków

Ks. JERZY CHMIEL